

Societats micològiques

LIBRES NARRATIVA / 26 FEBRER, 2019

Que Albert Sánchez Piñol hagi decidit tornar al gènere de la ciència-ficció és una bona notícia que, sens dubte, cal celebrar. Després del parèntesi obert amb la justament aclamada *Victus* (2012) i de l'operació comercial que va perpetrar amb *Vae Victus* (2015) —cadascú fa els diners com bonament pot—, hom té la sensació de retrobar el fill pròdig que se'n va anar a cercar fortuna i torna a la casa d'on no hauria d'haver-ne mai eixit. Ara bé, diguem-ho d'entrada per no enganyar cap lectora o lector de *La Lectora*: *Fungus. El rei dels Pirineus* és, probablement, la novel·la més fluixa que hagi vist la llum fins aleshores de l'escriptor barceloní. Vegem per què.

Hi ha diverses constants en l'obra de Sánchez Piñol que travessen les dues novel·les anteriors d'aquest gènere (*La pell freda* i *Pandora al Congo*). Resumint-ho, podríem esmentar els escenaris retirats, els personatges marginals i un gust evident per la trama alegòrica. Sánchez Piñol és un mestre en l'art de posar uns personatges contra les cordes i forçar els límits d'allò que pot suportar i sentir un ésser humà. D'aquí ve l'èxit de *La pell freda* (2002) i del *tour de force* arquitectònic que suposa *Pandora al Congo* (2005). L'estil segur i categòric i un immens sentit del ritme narratiu, acompanyats d'un peculiar sentit de l'humor i d'una imaginació fora mida, van obrir unes vies narratives inèdites dins del panorama català. Sánchez Piñol es revelava com un gran rondallaire modern, a estones de traç massa gruixut, però sempre ferm i vigorós. Si es recuperen els recomanables relats de *Les edats d'or* (2001) i s'indaga en les faules modernes de *Tretze tristos tràngols* (2008) es confirma que és un autor que sap rendir també en les distàncies curtes, en què trobarem alhora algunes de les característiques tot just esmentades.

A *Fungus* ens trasladem a un poble remot dels pirineus a cavall dels anys 1888 i 1889. El protagonista es diu Ric-Ric, un presumpte militant anarquista, que fuig del control policial que impera a la Barcelona de la primera exposició universal. Escenari retirat, personatge marginal. Allà, per atzar, despertarà uns éssers fascinants, una mena de bolets gegants amb múltiples extremitats, que es comuniquen amb els sentiments i que, quan volen, poden comportar-se amb una ferocitat i un salvatgisme extrems. Ric-Ric intentarà capitanejar una gran revolta fúngica amb uns éssers tirant a monstruosos, dotats d'un component social, si més no, curiosos. Ja tenim la trama alegòrica. Hem canviat l'aïllament d'una illa antàrtica i d'una selva congolea per una vall pirenaica. I els granotots (*La pell freda*) i els tècton (*Pandora al Congo*) han deixat pas a uns bolets errants, els *fungus*.

Ara bé, aquest plantejament té diversos problemes —més enllà que sigui reiteratiu; opció, per altra banda, lícita—: d'una banda, tenim un protagonista que és un borratxo amb poc cervell i menys empena. És un personatge divertit, sens dubte, però algú amb el seu pes a

la trama hauria de tenir una profunditat que fos més gran, com a mínim, que la d'una piscina per a nounats. La poca iniciativa de Ric-Ric —es passa grans parts de la novel·la dormint la mona— va en detriment del ritme de la història. D'altra banda, hi ha el tema dels bolets. Per molt que Sánchez Piñol insisteixi a descriure'ls —i s'hi recrea— com a éssers monstruosos i esfereïdors, no deixen de tenir —dins de l'imaginari català, com a mínim— un deix simpàtic que aporta en tots els casos una vis còmica no sé si del tot buscada per l'autor. Concretament, que l'escriptor cerca sovint la riallada franca és evident. En trobem exemples cada vegada que en Ric-Ric arenga els bolets sobre la lluita de classes (p. 52 o p. 63) o els impeleix a establir un debat sobre el comunisme llibertari (p. 68). Però en altres situacions en què els fungus actuen de manera furibunda no acaben de transmetre la inquietud i l'esgarrifança que sí que aconseguien els monstres de les novel·les anteriors.

Seguint amb els paral·lismes, si tant a *La pell freda* com a *Pandora al Congo* plantejava una situació de xoc diguem-ne social o cultural —mostrat hiperbòlicament per la presència dels monstres— que conduïen el lector, ell tot sol, a una reflexió sobre la relació amb l'alteritat; la tesi de novel·la en el cas de *Fungus* es fa massa evident des d'un bon principi. És una novel·la poc subtil, que diu i repeteix de forma palmària el tema del qual vol parlar: el poder i l'ús que se'n fa. D'aquesta manera, el llibre perd una mica de gràcia, perquè deixa poc marge a la interpretació dels lectors sobre el paper que juguen els éssers humans i els micològics que la protagonitzen. Hi ha una tesi molt marcada, doncs, que paralitza sovint el nervi que podríem esperar d'una novel·la com aquesta. La voluntat expressa de voler palesar la lluita pel Poder —amb majúscules— i com de ridícul pot arribar a resultar qui (es pensa que) l'aconsegueix, acaba resultant una mica redundant.

Amb tot, la novel·la també té virtuts. Manté, com deia, l'humor i la hilaritat marca de la casa: la relació de Ric-Ric amb l'Oca Calba, la bandera amb símbol vaginal dels fungus, que el seu himne de batalla sigui «Marieta de l'ull viu» (ara imagineu uns bolets gegants baixant una tartera tot intentant cantar —no saben parlar— «Baixant de la font del gat...» i proveu de no riure); és capaç de descriure amb bon tremp les escenes bèl·liques sense caure en el didactisme (ja ho demostrava a *Victus*); i d'encadenar reflexions en forma de sentència o de paradoxa que resulten tan eficaces com efectistes. També imagina personatges secundaris de luxe —als quals, potser, no acaba de treure tot el suc possible. Però és com si, tanmateix, la novel·la no acabés d'arrencar mai del tot. Els fungus passen pàgines i pàgines foradant una muntanya sense cap objectiu concret, només per tenir-los entretinguts. Fa la sensació, en definitiva, que a Sánchez Piñol li passa com al seu protagonista Ric-Ric: disposa d'un nombrós exèrcit de bolets a les seves ordres, però no acaba de saber què fer-ne. Es nota massa el pretext que embolcalla la idea de novel·la. O, per dir-ho de manera més pomposa, el contingut i la forma no conflueixen de manera natural.

Cal alguna cosa més que imaginació i una idea de fons per bastir una bona història que engresqui, llisqui i enganxi de principi a fi. Això Sánchez Piñol ho sap prou bé i ho ha demostrat més d'una vegada. No és el cas de *Fungus. El rei dels Pirineus*. Una llàstima. Caldrà esperar la següent ocasió.

ETIQUETES: CIÈNCIA-FICCIÓ FUNGUS. EL REI DELS PIRINEUS LA PELL FREDA LES EDATS D'OR PANDORA AL CONGO
TRETZE TRISTOS TRÀNGOLS VAE VICTUS VICTUS

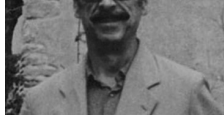

ARTUR GARCIA FUSTER | ÚLTIMES PUBLICACIONS

(Barcelona, 1991). Filòleg i professor d'institut. Expert en literatura catalana contemporània i també en sèries de TV3. Autor del llibre *Memòria, oralitat i ironia a la narrativa de Jesús Moncada* (2019).

Articles relacionats

***Totes les besties de
carrega, la gran
al·legoria de Pedrolo
contra la censura***

**Passat, present i futur
de la literatura
fantàstica en català**

[Llibres](#)
[Cultura](#)
[Nosaltres](#)
[Contacte](#)

© LA LECTORA
hola@lalectora.cat

[Política de privacitat](#)
[Copyleft](#)

© LA LECTORA 2018